DOMSTOLENS DOM
AF 29. MARTS 1979 [1]

C. J. Meijer B. V.
mod Department of Trade, Ministry of Agriculture, Fisheries and Food og Commissioners of Customs and Excise
(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court, London)

»Importrestriktioner for kartofler«

Sag 118/78

Sammendrag

De nye medlemsstaters tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber — tiltrædelsesakt — landbrug — bestemmelser vedrørende ophævelsen af kvantitative restriktioner — undtagelse fra artikel 60, stk. 2 — juridisk karakter — særlig bestemmelse i henhold til artikel 9, stk. 2 — ingen

Tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, kan ikke anses for en særlig bestemmelse i den i forbeholdet i artikel 9, stk. 2, i denne akt forudsatte betydning, hvorfor bestemmelsen i henhold til sidstnævnte artikel kun gjaldt indtil udgangen af 1977.

I sag 118/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court, London, er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

C. J. MEIJER B.V.,

og

1 — Processprog: Engelsk.

THE DEPARTMENT OF TRADE

THE MINISTRY OF AGRICULTURE, FISHERIES AND FOOD

THE COMMISSIONERS OF CUSTOMS AND EXCISE,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart, dommerne A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, O'Keeffe, G. Bosco og A. Touffait,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er indgivet i medfør af artikel 20 i statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

1. Kartofler er omfattet af de landbrugsprodukter, som er opregnet i bilag II til EØF-traktaten, men er endnu ikke omfattet af en fælles markedsordning. I januar 1976 fremsatte Kommissionen et forslag om oprettelse af en fælles ordning (EFT C 61/76), men dette forslag er stadig under behandling i Rådet. Der findes i øjeblikket forskellige nationale ordninger vedrørende kartofler.

2. I Det forenede Kongerige eksisterer der en markedsordning for kartofler, som bl.a. omfatter regler om import og eksport af middeltidlige kartofler (også kaldet »spisekartofler«). Disse regler gennemføres ved hjælp af en licensordning, som administreres af handelsministeren i medfør af den kompetence, der

er tillagt denne ved Import, Export and Customs Power (Defence) Act af 1939. Hvornår og hvorledes disse licenser udstedes, meddeles offentligheden af landbrugsministeriet gennem bekendtgørelser, der offentliggøres med regelmæssige mellemrum i pressen.

Den 28. december 1977 meddelte ministeriet, at forbudet mod import af middeltidlige kartofler til Det forenede Kongerige fortsatte med at være i kraft indtil videre.

Den 5. januar 1978 sendte sagsøgerne i hovedsagen, der i Nederlandene producerer, sælger og eksporterer kartofler, et parti på 20 tons middeltidlige kartofler med skib til Det forenede Kongerige. Toldmyndighederne nægtede at lade disse varer indføre ved Great Yarmouth med den begrundelse, at forbudet mod import af middeltidlige kartofler, uanset disses oprindelse, fortsat var i kraft. Som følge heraf indgav sagsøgerne i hovedsagen stævning (Originating Summons) ved High Court med påstand om, at det statueres, at Det forenede Kongerige efter den 1. januar 1978 ikke længere har ret til at udstede regler om import af kartofler hidrørende fra andre medlemsstater.

Sagsøgte gør gældende, at det i det foreliggende tilfælde var berettiget at anvende den pågældende ordning for import af kartofler. Efter at have påhørt anbringenderne fra sagsøgerne har den nationale ret udsat sagen og forelagt Domstolen følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»Kan der efter tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, eller nogen anden fællesskabsbestemmelse i det omfang, det er nødvendigt for opretholdelsen af den nationale ordning og indtil iværksættelsen af en fælles markedsordning for nedennævnte produkt, efter den 31. december 1977 opretholdes kvantitative restriktioner (såfremt de pågældende kvantitative restriktioner ved tiltrædelsen udgjorde en del af den nationale markedsordning) for indførsel af et landbrugsprodukt, som ikke ved tiltrædelsen og endnu ikke den 1. januar 1978 var omfattet af en fælles markedsordning?«

3. De relevante bestemmelser i tiltrædelsesakten er artiklerne 9, 42 og 60. Artikel 9 bestemmer:

»1. For at lette de nye medlemsstaters tilpasning til de inden for Fællesskaberne gældende regler vil de i denne Akt fastsatte undtagelsesbestemmelser som overgangsforanstaltning gælde ved anvendelsen af de oprindelige Traktater og institutionernes retsakter.

2. Med forbehold af datoer, frister og særlige bestemmelser i denne Akt ophører anvendelsen af overgangsforanstaltningerne ved udgangen af året 1977.«

Tiltrædelsesaktens fjerde del, som har overskriften: »Overgangsforanstaltninger«, indeholder i afsnit I — som har overskriften: »Den frie Bevægelighed for Varer« — artikel 42, der bestemmer:

»Kvantitative import- og eksportrestriktioner afskaffes fra tiltrædelsen mellem Fællesskabet i dets oprindelige udstrækning og de nye medlemsstater samt mellem de nye medlemsstater.

Foranstaltninger med tilsvarende virkning som disse restriktioner afskaffes senest 1. januar 1975.«

Afsnit II i fjerde del, som har overskriften: »Landbruget«, indeholder fire kapitler. Artikel 60, som hører under de »Almindelige bestemmelser« i kapitel 1, er affattet således:

»1. For produkter, der ved tiltrædelsen omfattes af fælles markedsordninger, anvendes i de nye medlemsstater fra 1. februar 1973, med forbehold af bestemmelserne i artiklerne 55 og 59, den ordning, der i Fællesskabet i dets oprindelige udstrækning anvendes for told, afgifter med tilsvarende virkning, kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning.

2. For produkter, der ikke ved tiltrædelsen omfattes af fælles markedsordninger, finder bestemmelserne i afsnit I vedrørende den gradvise afskaffelse af afgifter med tilsvarende virkning som told, kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning, ikke anvendelse på disse afgifter, restriktioner og foranstaltninger, når de på datoen for tiltrædelsen udgør en del af en national markedsordning.

Denne bestemmelse finder kun anvendelse i det omfang, det er nødvendigt for opretholdelsen af den nationale ordning og indtil iværksættelsen af fælles markedsordninger for disse produkter.«

4. Forelæggelseskendelsen af 12. april 1978 blev registreret på Domstolens justitskontor den 19. maj 1978.

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af selskabet Meijer, repræsenteret af advokaterne F. G. Jacobs og A. S. Grabiner, London, af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af R. Wainwright og B. Hoff-Nielsen, som befuldmægtigede, af den britiske regering, repræsenteret af I. Verkade og af den franske regering, repræsenteret af G. de Lacharriere.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Sammenfatning af de skriftlige indlæg for Domstolen

a) Indlæg fra selskabet Meijer B.V.

Selskabet Meijer B.V., sagsøgerne i hovedsagen, henviser i første række til EØF-traktatens bestemmelser og navnlig til artikel 30 ff samt artikel 38, stk. 2. For så vidt angår forholdet mellem de oprindelige medlemsstater, skulle alle kvantitative restriktioner være ophævet senest ved udløbet af overgangsperioden. Forbudet mod disse restriktioner gælder også for handelen med landbrugsprodukter, selv om der endnu ikke er oprettet en fælles markedsordning (sag 48/74, Charmasson mod økonomi- og finansministeren, Sml. 1974, s. 1383; sag 68/76, Kommissionen mod Den franske Republik, Sml. 1977, s. 515).

Ifølge selskabet Meijer bør det princip, der er anvendt i *Charmasson*-sagen, også anvendes på tiltrædelsesaktens overgangsbestemmelser, men mere strikt. Desuden hævder selskabet, at de pågældende foranstaltninger er så åbenbart traktatstridige, som tænkes kan.

Ifølge den ordning, som er indført ved tiltrædelsesakten, skal de kvantitative restriktioner som helhed ophæves på tiltrædelsestidspunktet, dvs. den 1. januar 1973 (artikel 42). De kvantitative restriktioner for landbrugsprodukter skulle have været ophævet den 1. februar 1973 (artikel 60, stk. 1), med forbehold af de varer, som endnu ikke er omfattet af en fælles markedsordning, jf. undtagelsen i artikel 60, stk. 2, 1. afsnit. Denne undtagelse finder kun anvendelse i det omfang, det er bestemt i artikel 60, stk. 2, 2. afsnit.

Indeholder artikel 60, stk. 2, i tiltrædelsesakten en absolut undtagelse fra principperne for det fælles marked, som i tidsmæssig henseende alene begrænses af gennemførelsen af en fælles markedsordning inden for den sektor, hvorunden det pågældende hører?

Selskabet Meijer besvarer dette spørgsmål benægtende og gør gældende, at denne undtagelse ikke kan finde anvendelse, når den generelle tidsfrist i tiltrædelsesaktens artikel 9, stk. 2, er udløbet. Denne fortolkning er i overensstemmelse med tiltrædelsestraktatens og tiltrædelsesaktens formål, opbygning og ordlyd.

Tiltrædelsesakten afspejler det grundlæggende princip, som udvidelsen af Fællesskaberne er baseret på, nemlig de nye medlemsstaters accept af »l'acquis communautaire« som helhed, dvs. at de tiltrædende stater integreres i den gældende retsorden fra tiltrædelsesdatoen. Det fremgår af selve tiltrædelsesakten, at denne »acquis communautaire« principielt skal finde anvendelse fra tiltrædelsestidspunktet [tiltrædelsesaktens artikel 2; sag 185/73, Hauptzollamt Bielefeld mod König, Sml. 1974, s. 607].

»Undtagelserne« i artikel 9, stk. 1, bør følgelig ikke fortolkes udvidende, navnlig ikke når de fraviger et grundlæggende princip for det fælles marked som princippet om de frie varebevægelser [tiltrædelsesaktens artikel 42; sag 15/74, Centrafarm B.V. mod Sterling Drug Inc., Sml. 1974, s. 1147, på side 1166, samt sag 16/74, Centrafarm' B.V. mod Winthrop, Sml. 1974, s. 1183, jf. side 1197].

Artikel 9, stk. 2, kan ikke fortolkes således, at den giver hjemmel til at anvende overgangsforanstaltninger efter den 31. december 1977. Selv om denne bestemmelse gælder »med forbehold af datoer, frister og særlige bestemmelser i denne Akt«, bør dette i almindelighed forstås således, at der hermed tænkes på de *nærmeste* datoer og tidsfrister. Man finder således næsten ingen dato eller tidsfrist senere end den 31. december 1977, og der er her tale om undtagelser i særlige tilfælde. Der findes ingen undtagelser af ubestemt varighed (tiltrædelsesaktens artikler 100-103, 131, 132 og artikel 5, stk. 2, i protokol nr. 18).

Henvisningen i artikel 9, stk. 2 til »særlige bestemmelser« kan ikke forstås således, at en undtagelse ikke er underkastet den generelle tidsfrist i artikel 9, stk. 2, når der *ikke* er fastsat nogen dato eller tidsfrist, således som det er tilfældet i artikel 60, stk. 2. Tværtimod er det netop denne bestemmelses funktion at fastsætte en sådan generel tidsfrist.

Artikel 60, stk. 2, andet afsnit føjer intet til undtagelsen i første afsnit. Da dette afsnit foreskriver, at undtagelsen ikke finder anvendelse, når en national ordning afløses af en fælles ordning, må det fortolkes således, at det indskrænker og ikke udvider den undtagelse, som er indeholdt i første afsnit.

Ifølge selskabet Meijer bør man holde sig til konklusionen i *Charmasson*-sagen, og den må desuden anvendes med større strenghed, når man befinder sig inden for rammerne af tiltrædelsesakten.

Det fremgår — i modsætning til, hvad der er tilfældet i EØF-traktaten — både udtrykkeligt og stiltiende af tiltrædelsesakten, at undtagelserne fra princippet om det fælles marked skal ophæves senest ved overgangsperiodens udløb, for så vidt angår de varer, som ikke er omfattet af en fælles markedsordning.

Hvis konklusionen i Charmasson-dommen ikke skulle have gyldighed for tiltrædelsesakten, men dog fortsat skulle gælde for de oprindelige medlemsstater, ville dette medføre en alvorlig forskel mellem ordningerne for de oprindelige medlemsstater og ordningerne for de nye medlemsstater. Ellers ville forbudene mod import og eksport samt forbudet mod afgifter med tilsvarende virkning som told i forholdet mellem disse stater kunne fortsætte med at gælde i en ubegrænset periode.

Endelig har det siden *Charmasson*-dommen været klart for medlemsstaterne, at »den nationale ordning i løbet af [overgangsperioden] i videst muligt omfang skal tilpasses fællesmarkedets krav med henblik på at fremme udformningen af den fælles landbrugspolitik« (præmis 16).

Selskabet Meijer gør gældende, at regeringen for Det forenede Kongerige har været klar over disse forpligtelser og endog har accepteret dem. Selskabet henviser her til en meddelelse i specialpressen af 2. december 1977, ifølge hvilken landbrugsministeren havde erklæret, at der efter den 31. december 1977 skulle eksistere et frit marked for handelen med kartofler mellem medlemsstaterne (bilag 4 i selskabets indlæg).

Selskabets konklusion er, at den nationale rets spørgsmål bør besvares således:

»Hverken efter tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, eller nogen anden fællesskabsbestemmelse kan der efter den 31. december 1977 opretholdes kvantitative restriktioner for indførsel af et landbrugsprodukt, som ikke ved tiltrædelsen og endnu ikke den 1. januar 1978 var omfattet af en fælles markedsordning.«

b) Indlæg fra den nederlandske regering

Den nederlandske regering anfører, at overgangsbestemmelserne ikke kan anvendes efter udgangen af 1977, med forbehold at datoer, frister og særlige bestemmelser i tiltrædelsesakten, jf. tiltrædelsesaktens artikel 9, stk. 2. Når bortses fra udtrykket »indtil iværksættelsen af fælles markedsordninger for disse produkter«, som kan forkorte undtagelsens anvendelse, indeholder artikel 60, stk. 2, ingen sådanne datoer, frister eller særlige bestemmelser.

Heraf følger, at EØF-traktatens almindelige bestemmelser finder anvendelse på samhandelen med de pågældende varer fra 1. januar 1978. Den omstændighed, at der ikke findes en fælles markedsordning for de pågældende produkter, er ikke til hinder for anvendelsen af disse regler. Domstolen er kommet til dette resultat i *Charmasson*-dommen.

c) Indlæg fra den franske regering

Den franske regering gør gældende, at forfatterne af tiltrædelsesakten med bestemmelserne i artikel 60, stk. 2, inden

for de områder, som endnu ikke er omfattet af en fælles markedsordning, har ønsket at tage hensyn til de nationale markedsordninger i de oprindelige og i de nye medlemsstater, som hviler på grundlæggende forskellige principper. Derfor har tiltrædelsesaktens forfattere i en særlig undtagelsesbestemmelse foreskrevet, at afskaffelsen af afgifter med tilsvarende virkning som told og kvantitative restriktioner ikke finder anvendelse på varer, som er omfattet af en national markedsordning, førend der er etableret en fælles ordning.

d) Indlæg fra den britiske regering

Den britiske regering, som er sagsøgte i hovedsagen, gør gældende, at den har ret til at gøre brug af den undtagelse for landbrugsprodukter, som er indeholdt i tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2.

Spørgsmålet om, hvor længe denne undtagelse gælder, skal afgøres ud fra tiltrædelsesaktens artikel 9, stk. 2. Den »særlige bestemmelse« i artikel 60, stk. 2, foreskriver, at undtagelsen finder anvendelse »indtil iværksættelsen af fælles markedsordninger for disse produkter«.

Hvis artiklen skulle forstås, sådan som sagsøger i hovedsagen ønsker, skulle der i slutningen af artiklen have været tilføjet følgende: »eller senest indtil udgangen af 1977«. Der findes ikke støtte herfor i nogen fortolkningsregel.

I forbindelse med omtalen af baggrunden for undtagelsen anfører den britiske regering, at de nye medlemsstater ved tiltrædelsen, for alle eksisterende produkter, har skullet lade den nationale markedsordning afløse af den gældende fælles markedsordning. I tilfælde, hvor der ikke fandtes nogen fælles markedsordning er det efter den britiske regerings opfattelse utænkeligt, at de nye medlemsstater skulle acceptere at opgive deres egne markedsordninger uden at kunne lade en anden ordning træde i stedet. Det er derfor, tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, tillader de nye medlemsstater at fortsætte med at anvende kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning på de produkter, der på tiltrædelsestidspunktet var omfattet af en national markedsordning, sålænge der ikke er iværksat fælles markedsordninger for disse produkter.

Ifølge EØF-traktaten skulle der have været oprettet en fælles markedsordning for alle landbrugsprodukter ved udløbet af overgangsperioden i 1969. Tiltrædelsesakten har ikke medført nogen ændring af de oprindelige medlemsstaters pligt til at oprette en fælles markedsordning inden for de forskellige landbrugssektorer, og den har heller ikke forlænget den fastsatte overgangsperiode.

Det er ud fra disse betragtninger, Charmasson-sagen skal fortolkes.

I den foreliggende sag drejer det sig derimod om nye medlemsstater, som tiltrådte et fællesskab, hvor de oprindelige medlemsstater endnu ikke havde opfyldt deres forpligtelser til at gennemføre den fælles landbrugspolitik i løbet af den periode, der er fastsat i EØF-traktatens artikel 40, stk. 1. Denne situation er der udtrykkeligt blevet taget hensyn til i tiltrædelsesakten.

Den britiske regering foreslår derfor Domstolen at det forelagte spørgsmål besvares bekræftende.

e) Indlæg fra Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

Kommissionen giver først en kort beskrivelse af markedsordningen for kartofler i Det forenede Kongerige:

— Hvert år beregner landbrugsministeriet, på grundlag af de seneste tendenser, forbruget og høsten af kartofler i Det forenede Kongerige og fastsætter en arealstørrelse, som skal kunne yde tilstrækkelig mange kartofler til at imødekomme den hjemlige efterspørgsel og samtidig give et mindre overskud.

— De producenter, som dyrker mere end én acre (ca. 0,4 hektar) kartofler til salg, skal registreres ved »Potato Marketing Board« (herefter benævnt afsætningskontoret).

— Dette afsætningskontor, der er et officielt organ, som blev oprettet i henhold til Potato Marketing Scheme (approval) Order af 1955, angiver, hvor mange acres hver enkelt registreret producent bør beplante med kartofler (kvotaen), hvis den angivne arealstørrelse skal nås.

— Hver registreret producent skal betale en afgift til afsætningskontoret for hver acre, han har beplantet. Producenter, som ønsker at dyrke flere kartofler end den kvota, som de har fået tildelt, skal betale en ekstra afgift.

— For at sikre producenten en garanteret mindstepris kan afsætningskontoret, efter godkendelse fra landbrugsministeren, oprette en interventionsordning for middeltidlige kartofler i overensstemmelse med regler, hvorefter hver registreret producent kan tilbyde afsætningskontoret sine kartofler til en pris, der er beregnet således, at den dækker producentens produktions- og lageromkostninger. Denne pris forhøjes, efterhånden som sæsonen skrider frem. De kartofler, afsætningskontoret hermed køber, sælges som kvægfoder, idet prisforskellen for en stor del dækkes af staten.

— Hvis den gennemsnitlige markedspris på kartofler ved sæsonens afslutning, trods afsætningskontorets intervention, er lavere end den garanterede pris, dækker staten underskuddet ved at betale et beløb til afsætningskontoret, som dette anvender til dækning af omkostningerne ved de nuværende og fremtidige interventionsordninger.

— Afsætningskontoret regulerer salget af kartofler, bestemt til konsum, ved at fastsætte en minimumsmængde af de kartofler og den kvalitet af kartofler, som kan sælges af producenterne, og ved at kræve, at kartoflerne normalt kun sælges til handlende, der har licens.

— Import og eksport af middeltidlige kartofler reguleres af handelsministeriet i henhold til de beføjelser, som er tillagt dette ved Import of goods (control) Order 1954 (bekendtgørelse af 1954 om regulering af import). For at sikre ligevægten på det britiske marked er det forbudt at eksportere i perioder, hvor der er mangel på kartofler, og forbudt at importere i perioder, hvor der er overskud.

— Siden Det forenede Kongeriges tiltrædelse den 1. januar 1973 lader det til,

at der har været udstedt forbud mod eksport af middeltidlige kartofler i følgende perioder: i 1973 fra 30. marts til 31. maj, i 1974 fra 20. februar til 31. maj og endelig fra 16. oktober 1975 til 7. august 1977. Inden for hele denne periode, undtagen fra september til oktober 1975, har der været udstedt et »normalforbud« mod import af kartofler.

I Fællesskabet er der en væsentlig forskel mellem de priser, som er registreret på de enkelte medlemsstaters markeder. Kommissionen har i et bilag til sine indlæg fremlagt et dokument, som viser engrospriserne på middeltidlige kartofler i produktionsårene 1973/1974 — 1976/1977 samt produktionsåret 1977/1978.

Disse tal viser, at forlængelsen af forbudet mod at importere middeltidlige kartofler til Det forenede Kongerige efter udløbet af 1977 bidrog til at fastholde priserne på markedet i London i begyndelsen af 1978, mens priserne faldt på markedet i Rotterdam og navnlig på markedet i Arras.

De faktiske omstændigheder i den foreliggende sag har tidligere været genstand for en brevveksling mellem Kommissionen og regeringen for Det forenede Kongerige. Denne brevveksling foranledigede Kommissionen til at fremsætte en begrundet udtalelse i medfør af EØF-traktatens artikel 169.

I forbindelse med gennemgangen af Domstolens praksis vedrørende dette spørgsmål har Kommissionen anført, at Charmasson-dommen bekræftes ved dommene i sag 68/76, Kommissionen mod Den franske Republik, Sml. 1977, s. 515, og i de forenede sager 80 og 81/77, Les Commissionaires Réunis og Les Fils de Henri Ramel mod Receveur des Douanes, dom af 20. april 1978, Sml. 1978, s. 927.

Tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, bør fortolkes på baggrund af akten som helhed og navnlig artiklerne 2 og 9. Artikel 2 indeholder tiltrædelsesaktens grundlæggende princip, nemlig medlemsstaternes accept af »l'acquis communautaire«. Fra dette princip er der gjort undtagelser ved en række overgangsbestemmelser (artikel 9).

Kommissionen mener ikke, at udtrykket »indtil iværksættelsen af fælles markedsordninger« (artikel 60, stk. 2) er en »særlig bestemmelse«, som undtager fra det ophørstidspunkt, der er foreskrevet i artikel 9. Affattelsen af artikel 60, stk. 2, giver ikke grundlag for en sådan fortolkning, da denne sætnings placering viser, at meningen med den — ligesom med den anden del af sætningen — har været at begrænse en undtagelse fra den almindelige regel.

Desuden er de bestemmelser i tiltrædelsesakten, som kan anses for »særlige bestemmelser« efter artikel 9, og som udstrækker overgangsforanstaltningerne ud over den 31. december 1977, meget oplysende i så henseende.

Således må tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, ses på baggrund af den sammenhæng, hvori den indgår. På det tidspunkt, hvor denne artikel blev affattet, var det den herskende opfattelse ved fortolkningen af traktaten, at de oprindelige medlemsstater bevarede deres kompetence til at opretholde visse hindringer for den frie bevægelighed i Fællesskabet, når der ikke fandtes nogen fælles markedsordning for et produkt, og at denne kompetence var en integrerende del af den nationale ordning. Tiltrædelsesordningen er altså blevet tilpasset den ordning, som man anså for at være den gældende ifølge traktaten, underforstået, at hvis der stadig ikke fandtes en fælles ordning den 31. december 1977, ville der gælde nøjagtig de samme regler for restriktioner for samhandelen i de nye medlemsstater som

i de oprindelige medlemsstater. I denne henseende kunne artikel 60, stk. 2, — ligesom artikel 60, stk. 1, — ikke på nogen måde anses for en »overgangsbestemmelse«.

I Charmasson-sagen statuerede Domstolen, at de afvigelser fra traktatens almindelige regler, som en national markedsordning kan medføre, for så vidt angår de oprindelige medlemsstater, kun er tilladt i »overgangsperioden«. Efter denne dom må artikel 60, stk. 2, have karakter af en overgangsforanstaltning, der tillader en anden ordning for samhandelen i forhold til de nye medlemsstater end den ordning, der gælder for samhandelen udelukkende mellem de oprindelige medlemsstater.

En modsat fortolkning af artikel 60, stk. 2, ville medføre, at man udstrakte to forskellige regelsæts gyldighed ud over den dato, som er fastsat i artikel 9. Dette ville klart være i modstrid med det formål, som artiklen har haft fra begyndelsen.

Endelig henleder Kommissionen opmærksomheden på, at Rådet for øjeblikket behandler en række forslag om andre fælles markedsordninger for produkter, som udgør en væsentlig del af det fælles marked for samhandelen mellem de nye medlemsstater. En afgørelse fra Domstolen, hvorefter restriktioner for handel af disse produkter med de nye medlemsstater fortsat er tilladt, kunne have den virkning, at Rådet på ny udsatte sin afgørelse vedrørende oprettelse af fælles ordninger.

Kommissionen foreslår derfor Domstolen, at det forelagte spørgsmål besvares således:

»EØF-traktatens artikel 30 samt tiltrædelsesakten, og navnlig dennes artikel 9 og 60, stk. 2, skal fortolkes således, at de ikke hjemler opretholdelse af kvantitative restriktioner for indførslen af landbrugsprodukter til en ny medlemsstat efter den 31. december 1977, selv om restriktionerne udgør en del af en national markedsordning, og selv om de pågældende produkter ikke er omfattet af en fælles markedsordning.«

III — Mundtlige forhandlinger

Sagsøgerne i hovedsagen, repræsenteret af advokat F. G. Jakobs, London, regeringen for Det forenede Kongerige, repræsenteret af W. H. Godwin, bistået af advokat, L. Bromley, a.c., London, den nederlandske regering, repræsenteret af A. Bos, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af R. Wainwright og B. Hoff-Nielsen, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 26. oktober 1978.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 22. november 1978.

Præmisser

1 Ved kendelse af 12. april 1978, indgået til Domstolens justitskontor den 19. maj s.å., har High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court, i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 60, stk. 2, i akten vedrørende tiltrædelsesvilkårene og tilpasningerne af traktaterne, der er knyttet til traktaten af 22. januar 1972 vedrørende kongeriget Danmarks, Irlands og Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab og af Det europæiske Atomenergifællesskab (herefter benævnt tiltrædelsesakten).

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en retssag mellem et nederlandsk selskab, der eksporterer kartofler, og Det forenede Kongeriges kompetente myndigheder angående sidstnævntes afslag på at tillade indførsel af et parti kartofler, der ankom til Great Yarmouth den 6. januar 1978;

3 sagsøgerne i hovedsagen har ved den nationale ret nedlagt påstand om, at det statueres, at Det forenede Kongerige efter den 1. januar 1978 ikke længere har beføjelse til at forbyde import af kartofler hidrørende fra EØF-medlemsstater, mens myndighederne, sagsøgte i hovedsagen, heroverfor har påberåbt sig artikel 60, stk. 2, i tiltrædelsakten, hvilket har ført den nationale ret til at forelægge følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan der efter tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, eller nogen anden fællesskabsbestemmelse i det omfang, det er nødvendigt for opretholdelsen af den nationale ordning og indtil iværksættelsen af en fælles markedsordning for nedennævnte produkt, efter den 31. december 1977 opretholdes kvantitative restriktioner (såfremt de pågældende kvantitative restriktioner ved tiltrædelsen udgjorde en del af den nationale markedsordning) for indførsel af et landbrugsprodukt, som ikke ved tiltrædelsen og endnu ikke den 1. januar 1978 var omfattet af en fælles markedsordning?

4 De foranstaltninger, som den nationale ret henviser til, har ført til det søgsmål til konstatering af traktatbrud, som Kommissionen har indbragt i medfør af EØF-traktatens artikel 169, og som er genstand for sag 231/78;

5 det retlige spørgsmål, der undersøges i sag 231/78, er identisk med det, der rejses ved spørgsmålet fra High Court of Justice;

6 ved dom af dags dato har Domstolen statueret, at Det forenede Kongerige ikke har overholdt de forpligtelser, som påhviler denne stat i henhold til traktaten, idet den inden udgangen af året 1977 hverken har ophævet eller ændret de nationale bestemmelser, som kan begrænse indførselen af kartofler;

7 det er derfor tilstrækkeligt at henvise til dommen i sag 231/78, hvis tekst er vedlagt nærværende dom (se s. 1447);

8 når henses til de i denne dom indeholdte præmisser, må det af High Court of Justice forelagte spørgsmål besvares således, at tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, ikke kan anses for en særlig bestemmelse i den i forbeholdet i artikel 9, stk. 2, i denne akt forudsatte betydning, hvorfor bestemmelsen i henhold til sidstnævnte artikel kun gjaldt indtil udgangen af 1977.

Vedrørende sagsomkostningerne

9 De udgifter, der er afholdt af regeringen for kongeriget Nederlandene, regeringen for Den franske Republik, regeringen for Det forenede Kongerige og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

10 da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court, ved kendelse af 12. april 1978, for ret:

Tiltrædelsesaktens artikel 60, stk. 2, kan ikke anses for en særlig bestemmelse i den i forbeholdet i artikel 9, stk. 2, i denne akt forudsatte betydning, hvorfor bestemmelsen i henhold til sidstnævnte artikel kun gjaldt indtil udgangen af 1977.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 29. marts 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 22. NOVEMBER 1978 [1]

Høje Ret.

I — Sagsøgerne i hovedsagen producerer, sælger og eksporterer kartofler i Nederlandene; sagsøgerne er medlem af Vereniging van Nederlandse exporteurs van aardappelen (sammenslutning af nederlandske kartoffeleksportører; V.N.E.A.). Den 5. januar 1978 sendte sagsøgerne et parti på 20 tons middeltidlige kartofler med skib til London for at »teste« det britiske marked, som sagsøgerne åbent erklærer. Partiet ankom til Great Yarmouth samme dag, men Hendes Majestæts told- og afgiftsmyndigheder afslog at lade disse produkter

1 — Oversat fra fransk.